

Titel: Persoonlijke hygiëne voor medewerker

Versie: 12

Doel

Het voorkomen van de verspreiding van micro-organismen van bewoners onderling en van bewoners naar medewerkers en vice versa.

Doelgroep

Verpleeghuizen, woon- en thuiszorg;

Verpleeghuizen, woonzorgcentra en kleinschalig wonen ouderen.

De maatregelen persoonlijke hygiëne zijn bedoeld voor alle medewerkers/vrijwilligers die:

- lichamelijke zorghandelingen/onderzoek verrichten bij cliënten,
- contact hebben met lichaamsvloeistof (urine/feces, bloed, wondvocht, pus e.d.),
- betrokken zijn bij de bereiding en/of toediening van voedsel voor bewoners,
- medicatie bereiden en/of toedienen,
- schoonmaakwerkzaamheden verrichten.

De voorschriften worden **gedurende de gehele werktijd** gevolgd en **niet** alleen ad hoc tijdens contact momenten.

Definitie

Persoonlijke hygiëne zijn de maatregelen die je neemt om overdracht van micro-organismen tussen personen te voorkomen of te beperken.

Inleiding

In intramurale zorginstellingen (bv. verpleeghuizen, woonzorgcentra, voorzieningen voor kleinschalig wonen) verblijven mensen dicht op elkaar.

Soms verblijven meerdere bewoners in één slaapruijnte, hebben geen eigen toilet en/of wasgelegenheid en maken gebruik van gezamenlijke ruimtes. Vaak zijn bewoners voor de persoonlijke verzorging afhankelijk van de zorgverleners. Bewoners hebben met regelmaat een verminderde weerstand. Veel voorkomende zorginfecties zijn urineweg-, luchtweg- en wondinfecties.

Via de handen van de medewerkers, voedsel, kleding en besmette materialen kunnen micro-organismen worden overgedragen.

Persoonlijke hygiëne van de medewerkers draagt bij aan de hygiëne en infectiepreventie en beschermt naast de bewoners ook de medewerker tegen infecties.

Wanneer vrijwilligers en/of familieleden van bewoners verzorgende handelingen verrichten worden dezelfde maatregelen genomen als door de verzorgenden. Zorgverleners instrueren vrijwilligers en bezoekers hierover.

In de extramurale setting (Zorg Thuis) is het naleven van de voorschriften m.b.t. de persoonlijke hygiëne eveneens van belang.

Medewerkers kunnen micro-organismen verspreiden of zelf besmet worden indien de hygiëne maatregelen niet worden nageleefd.

Download de poster: [Persoonlijke hygiëne in beeld](#) en hang deze op als visuele geheugensteun op je locatie.

Werkwijze

Kleding voorschrift medewerkers

De kledingvoorschriften gelden in alle ruimten waar bewoners verblijven of waar er met bewoners materiaal/lichaamsvloeistof wordt gewerkt.

Eigen kleding of dienstkleding voldoet aan de volgende eisen

- Er wordt dagelijks schone (dienst)kleding aangetrokken
- Bovenkleding/jasje heeft korte mouwen.
 - Medewerkers die vanwege hun geloofsovertuiging geen blote onderarmen mogen hebben, kunnen dit (indien nodig als dit een issue voor hen is) afstemmen met hun geloofsvoorganger of imam, om uit te leggen waarom blote onderarmen tijdens het werken in de zorg noodzakelijk zijn. De geloofsvoorganger of imam kan hiervoor toestemming geven. Indien er geen toestemming wordt gegeven, is het niet mogelijk om in de directe cliëntenzorg of in facilitaire functies te werken.
- Bij zichtbare vervuiling/vlekken op de (dienst)kleding wordt er schone (dienst) kleding aangedaan
- De medewerker heeft een reserve set (dienst)kleding bij zich of kan dienstkleding op de eigen locatie halen
- De dienstkleding wordt gesloten gedragen en de eigen kleding komt niet onder de dienstkleding vandaan
- Medewerkers die aangeven vanwege geloofsovertuiging alleen lange rokken/jurken tot op de enkels te mogen hebben kunnen een veiligheidsrisico lopen door hierdoor te blijven haken, struikelen, te klemmen. Medewerker is zich hiervan bewust en neemt hiermee zelf verantwoordelijkheid voor de eventuele risico's.
- De (dienst)kleding pluist niet
- Over de (dienst)kleding worden **geen** shawls of kettingen gedragen.
- Vesten/warmtejasjes mogen gedragen worden. Hierbij geldt dat deze niet gedragen mogen worden tijdens zorghandelingen/contact met de bewoner of zijn directe omgeving of lichaamsvloeistoffen.
 - (Eigen) Vesten/warmtejasjes moeten **maandelijks** worden gewassen op minimaal 40°C en worden na het wassen gedroogd in wasdroger of gestreken.

- Hoofddoeken worden zodanig gedragen dat ze niet in het werkveld hangen, stop ze bij de kleding in.
 - Dagelijks wordt een schone hoofddoek gedragen
- (Dienst)kleding wordt op 60° C. gewassen of op 40°C. en wordt na het wassen gedroogd in wasdroger of gestreken
- Heuptasjes worden dagelijks verschoond en volgens wasvoorschrift van (dienst)kleding gewassen
- Dienstkleding wordt bij grote voorkeur op locatie aan- en uitgedaan. Indien hiervoor geen kleedruimten/mogelijkheden zijn de kleding op locatie aandoen en thuis direct uitgedaan.

Nagels

- Nagels zijn kortgeknipt (2 mm) en schoon
- Draag geen nagellak, gelnagels en/of kunstnagels op de nagels van de handen, dit is een bron van besmetting. Zie ook deze video: [Kunstnagels en gellak in de zorg](#).

Sieraden

- Korte oorbel op het oor is toegestaan, overweeg eventuele veiligheidsrisico's i.v.m. doelgroep waar mee gewerkt wordt
 - Korte ketting is toegestaan, overweeg eventuele veiligheidsrisico's i.v.m. doelgroep waar mee gewerkt wordt
 - Draag **geen** hand-, en/of pols sieraden, ook geen trouw-, en verlovingringen. De aanwezigheid van ringen, polshorloges en armbanden belemmert het uitvoeren van een goede hand hygiëne. Zie: [Hand hygiëne](#) en [Basishygiëne en persoonlijke beschermingsmiddelen](#).
 - Draag geen braces/ spalken/ gips/ zilversplit aan hand of pols. Deze belemmeren de uitvoering van handhygiëne. Overleg met leidinggevende over wel of niet werken. De leidinggevende kan met de deskundige infectiepreventie overleggen om een risico inschatting te maken.
 - Voor medewerkers van het Facilitair Bedrijf in grootkeukens en restaurants (front office) die voedsel bereiden gelden andere voorschriften. Zij dragen geen sieraden (ook geen kettingen of oorbellen of zichtbare piercings, mede i.v.m. voedselveiligheid). Zie: [Handboek HACCP Facilitair Bedrijf](#)

Haar

- Het haar is schoon
- Lang haar (> dan bovenzijde schouder) wordt opgestoken of bijeengebonden gedragen

Baarden en snorren

- Baarden en snorren zijn goed verzorgd en kort geknipt

Piercings

- Indien een piercing een besmettingsbron kan zijn voor cliënten **of** als door het dragen van een piercing de algemene hygiëne onvoldoende in acht kan worden genomen, moet de piercing verwijderd worden
- Medewerkers Facilitair Bedrijf in grootkeukens en restaurants (front office) die voedsel bereiden dragen geen zichtbare piercings, mede i.v.m. voedselveiligheid. Zie: [Handboek HACCP Facilitair Bedrijf](#)
- Een ontstoken piercing moet altijd verwijderd worden.

Hoest, snuit, toilethygiëne

- Gebruik tijdens het werk papieren zakdoekjes of tissues voor éénmalig gebruik.

Motivatie: gebruikte zakdoeken zijn een besmettingsbron omdat bij aanraken de handen besmet worden.

- Gooi na gebruik worden de zakdoekjes direct weg en was de handen met water en zeep of wrijf ze in met handalcohol.
- Doe een chirurgisch mondneusmasker type IIR voor wanneer je zelf verkouden bent
- Na toiletgebruik handen wassen met water en zeep.

Mobiele communicatiemiddelen

- Zie: [Hoe ga ik om met elektronica](#)

Eten en drinken

- In ruimten waar wordt gewerkt met menselijk materiaal, bijvoorbeeld in een behandelkamer, laboratorium of een speelkeuken, wordt niet gegeten of gedronken.

Schoeisel

- Vanuit infectiepreventie voorschriften moeten schoenen en klompen goed schoon te maken zijn, glad en zonder gespen, ritsen e.d.
- Bij zichtbare verontreiniging wordt het schoeisel schoongemaakt, bij verontreiniging met lichaamsvloeistof volgt na het schoonmaken desinfectie van het schoeisel
- Voor de eigen veiligheid is het advies om schoeisel met dichte neuzen te dragen.
- Bij werkzaamheden in ruimten met gladde/natte vloeren is het aan te raden om schoeisel met een goed profiel van de zool te dragen.

Melden infectieziekten:

- Zie: [Melden infectieziekten medewerkers](#)

Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheid voor alle medewerkers.

Aanverwante documenten

[Handhygiëne](#)

[Basishygiëne en persoonlijke beschermingsmiddelen](#)

[Handboek HACCP Facilitair Bedrijf](#)

[Overzicht infectieziekten en isolatie](#)

[Melden infectieziekten voor medewerkers](#)

[Persoonlijke hygiëne in beeld, Poster](#)

Bronvermelding

[Handhygiëne & persoonlijke hygiëne medewerker | SRI-richtlijnen](#)

[LCHV richtlijn: Hygiëne richtlijnen voor verpleeghuizen en woonzorgcentra](#)

[LCHV richtlijn: thuiszorg](#)